

ความรู้และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะ
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Knowledge and Safety Behaviors of Garbage Collectors:

A Case Study of Bang Phli Subdistrict Administrative Organization
in Samut Prakan Province

ศศิวิมล แคลงพิมาย* โขติรส แดงคล้าย, แสงนภา ปานบ้านแพ้ว, เอมมิกา นาคะวงศ์,
วิรัชญา ใจเป็นใหญ่, ปิยะลักษณ์ จุมพลเมือง, สหรัฐ สีทองสา, พรพิมล เขวงศักดิ์โสภาคย์, วาสนา ศีลางาม
คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : panpan04072541@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ Chi-Square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ร้อยละ 95.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 5.00 เพศหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.00 มีอายุมากกว่า 40 ปี อายุเฉลี่ย 42.09 ปี มีอายุการทำงานเฉลี่ย 8.29 ปี สภาพการจ้างงาน ร้อยละ 44 เป็นลูกจ้างชั่วคราว ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ยต่อวัน 7.88 ชั่วโมง น้ำหนักของถังขยะที่ยกเฉลี่ย 59.75 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 79 ไม่มีโรคประจำตัวและส่วนใหญ่ ร้อยละ 74 ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ ขณะปฏิบัติงาน พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.00 มีระดับความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.00 มีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับดี ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยได้แก่ อายุ พนักงานเก็บขยะที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี (p-value < 0.041) และสถานภาพการจ้างงาน พนักงานเก็บขยะที่มีสถานภาพการจ้างงานเป็นลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี (p-value < 0.009) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยได้แก่ เพศ อายุการทำงาน โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง การประสบอุบัติเหตุขณะทำงาน ระดับความรุนแรงที่ได้รับอุบัติเหตุ ปัจจัยด้านความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

คำสำคัญ : ความรู้ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมด้านความปลอดภัย

Abstract

This was a cross-sectional descriptive research, aimed to study knowledge and safety behavior of 100 garbage collectors of sub-district administration organization, Bang Phli District, Samut Prakan Province. Data was collected using questionnaires. Descriptive statistics were used to analyze the

data and used Chi-Square to test the relationship between the studied variables. The results of the study showed that most of the garbage collection workers (95.00 percent) were males, 5.00 percent females, 64.00 percent were older than 40 and the average age was 42.09 years, with an average working age of 8.29 years, and 44 percent of them were temporary workers. The average daily working time was 7.88 hours, the weight of the bin lifted on average 59.75 kg, 79% had no congenital disease, and 74 percent had never been involved in an accident. While working, most of the garbage collection workers 50.00% had a moderate level of safety knowledge and 81.00% had good safety behavior. Personal factors related to safety behavior were age of garbage collector over 40 years of age, behavior level at a good level (p -value <0.041) and employment status. Garbage collector with employment status as permanent and temporary employees's behavioral level was at the (p -value <0.009) level, while the factors that did not correlate with the safety behaviors were gender, age, work, personal disease, smoking, alcohol consumption, drinking energy drinks, having an accident while working, and severity of the accident. Knowledge factor was not related to occupational safety behavior.

Keywords : Occupational Safety knowledge, Occupational safety behavior, garbage collectors

บทนำ

ขยะปัญหาสำคัญที่เป็นผลพวงมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจสังคม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การอพยพเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและพฤติกรรมในการบริโภคสินค้า สถานการณ์ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดขยะปริมาณมากขึ้นทุก ๆ ปี โดยเฉพาะพื้นที่อุตสาหกรรม แหล่งท่องเที่ยว มีปริมาณขยะในประเทศ 27.93 ล้านตัน (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2560) จากสถานการณ์ขยะที่เพิ่มมากขึ้นจึงส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะต้องทำงานมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ปัจจุบันพบว่าพนักงานที่ทำงานเก็บขนขยะนั้นมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากการทำงานที่ต้องสัมผัสปัจจัยคุกคามทางด้านสุขภาพต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมการทำงาน เช่น การสัมผัสสิ่งของมีคม ขยะอันตราย ขยะเน่าเสีย การยกเคลื่อนย้ายที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย การยกเคลื่อนย้ายถังขยะที่มีน้ำหนักมากเกินไปใส่ท้ายรถเก็บขนขยะตลอดช่วงเวลาปฏิบัติงาน และการโดยสารด้วยวิธีการยืนห้อยโหนหรือนั่งบริเวณท้ายรถเก็บขนขยะ งานที่ต้องหมุนหรือบิดลำตัว งานที่ต้องยกของหนัก ในท่าก้ม เงย หมุนตัวมากเกินไปจะทำให้เสี่ยงต่อการบาดเจ็บและเมื่อยล้าของระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ จากการศึกษาของ ฉันทนารี เจริญวิไล และกาญจนา นาถะพินธุ (2561) ร้อยละ 77.40 ของพนักงานเก็บขนขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้รับอันตรายถูกของมีคมที่มแทง ร้อยละ 72.00 ถูกไม้เสียบลูกชิ้นที่มแทงและ ร้อยละ 62.40 ถูกแมลงกัดต่อย ส่วน วิภาดา และคณะ 2560 ศึกษาการปวดหลังของพนักงานเก็บขนขยะเทศบาลนครพิษณุโลก ตำบลในเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ร้อยละ 58.90 มีอาการปวดหลัง บริเวณที่มีอาการปวดมากที่สุด คือไหล่ ร้อยละ 44.66 รองลงมาเป็น หลังส่วนล่าง ร้อยละ 32.21 คอ ร้อยละ 23.13 โดยสาเหตุหลักมาจากท่าทางการยกถังขยะ ร้อยละ 67.10 รองลงมาเป็นการยืนและนั่งท่าเดิมนาน ร้อยละ 23.30 และการก้ม

ตัวหรือเอี้ยวตัวหยาบของ ร้อยละ 23.30 จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการจัดการขยะ ทั้งขยะในครัวเรือนและขยะอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการมีเขตพื้นที่การปกครองและรับผิดชอบ 1,004.90 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 6 อำเภอ มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 122 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 31 แห่ง ที่มีปริมาณขยะ 2,400 ตัน/วัน (ฐานกร โต้ประยูร และคณะ, 2561) โดยในอำเภอพลีมีพื้นที่ทั้งหมด 260 ตารางกิโลเมตร มีเขตการปกครองย่อย 5 ตำบล 67 หมู่บ้าน มีปริมาณขยะประมาณ 432.19 ตัน/เดือน

จากการทบทวนเอกสารวิจัย คณะผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากในอำเภอบางพลีมีเขตพื้นที่รับผิดชอบขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ราชاتهเว บางโหลง บางปลา หนองปรือ และปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

พนักงานเก็บขนขยะ หมายถึง พนักงานเก็บขนขยะที่ทำงานในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นทั้งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวและพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้มีหน้าที่ในการเก็บขนขยะตามอาคารบ้านเรือน ตลาด โรงพยาบาล สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่ตักค้างที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง ความปลอดภัยในการเก็บขนขยะปราศจากอันตรายต่าง ๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย ชีวิตหรือทรัพย์สินในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น เศษแก้วบาด ไม้เสียบลูกชิ้นตีแทง เศษเหล็กบาด น้ำจากขยะกระเด็นเข้าตา เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย การสัมผัสกับสารเคมี การตกจากรถเก็บขนขยะหรือการปราศจากโรคและอุบัติเหตุซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเก็บขนขยะ

พฤติกรรมด้านความปลอดภัย หมายถึง พฤติกรรม การแสดงออกของพนักงานเก็บขนขยะ ขณะทำงานหรือหลังจากทำงานเพื่อป้องกันตนเองจากอันตรายอันอาจเกิดจากการทำงาน เช่น การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายขณะปฏิบัติงาน

ความรู้ด้านความปลอดภัยในการเก็บขนขยะ หมายถึงความรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน การอบรมต่าง ๆ ด้านความปลอดภัย

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง พนักงานเก็บขนขยะองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ บางปลา บางโฉลง หนองปรือ และราชาเทวะ จำนวน 106 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้นำมาจำแนกกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (แต่มีพนักงาน 6 คน ไม่สามารถเข้าร่วมวิจัยจนจบได้เนื่องจากประสบอุบัติเหตุและป่วย ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจึงเป็น 100 คน) โดยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เลขที่ อ.1073/2563 เพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 และเป็น เพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.00 (อายุเฉลี่ย 42.09 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94) มีน้ำหนักน้อยกว่า 70 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 58.00 (น้ำหนักเฉลี่ย 69.16 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.34) มีส่วนสูงมากกว่า 170 เซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 58.00 (ส่วนสูงเฉลี่ย 169.54 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 41.00 สถานภาพการจ้างงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีอายุการทำงานน้อยกว่า 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.00 (อายุการทำงานเฉลี่ย 8.29 ปี ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.60) พนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 61 มีระยะเวลาการทำงานเฉลี่ยต่อวัน 7.88 ชั่วโมง น้ำหนักของถังขยะที่ พนักงานยกในแต่ละวัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 63 มีน้ำหนักมากกว่า 60 กิโลกรัม เฉลี่ย 59.75 กิโลกรัม หนักมากที่สุด 50 กิโลกรัม น้ำหนักน้อยสุด 5 กิโลกรัม และระดับความสูงของถังขยะส่วนใหญ่ร้อยละ 55 มีความสูงระดับเอว พนักงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.00 ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี มีพนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 52.00 สูบบุหรี่และปัจจุบันยังคง สูบอยู่ มีพนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 53.00 ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังคงตีมีอยู่ มีพนักงานส่วนใหญ่ร้อย ละ 72.00 ตีมีเครื่องตีมีชูกำลังและปัจจุบันยังคงตีมีอยู่ พนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 77.00 มีการออกกำลังกาย พนักงาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.00 ได้รับแจกอุปกรณ์อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล มีพนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 74.00 ที่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุขณะปฏิบัติงาน ส่วนระดับความรุนแรงของการได้รับอุบัติเหตุ พนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 ที่เคยได้รับอุบัติเหตุแต่ไม่หยุดงาน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล (N =100)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	(ร้อยละ)
1. เพศ		
ชาย	95	(95.00)
หญิง	5	(5.00)
2. อายุ		
อายุน้อยกว่า 40 ปี	36	(36.00)

อายุ 40 ขึ้นไป 64 (64.00)

(Mean = 42.09 , SD = 0.94 , Min = 22 , Max = 60)

3. น้ำหนัก

น้อยกว่า 70 กิโลกรัม 58 (58.00)

มากกว่า 70 กิโลกรัม 42 (42.00)

(Mean = 69.16 , SD = 1.34 , Min = 46 , Max = 130)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	(ร้อยละ)

4. ส่วนสูง

น้อยกว่า 170 เซนติเมตร 42 (42.00)

มากกว่า 170 เซนติเมตร 58 (58.00)

(Mean = 169.54 , SD = 0.66 , Min = 153 , Max = 184)

5. ระดับการศึกษา

ไม่ได้เรียนหนังสือ 6 (6.00)

ประถมศึกษา 40 (40.00)

มัธยมศึกษาตอนต้น 41 (41.00)

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 11 (11.00)

อนุปริญญา/ปวส. 2 (2.00)

6. สถานภาพการจ้างงาน

ลูกจ้างประจำ 19 (19.00)

ลูกจ้างชั่วคราว 44 (44.00)

พนักงานจ้างตามภารกิจ 37 (37.00)

7. อายุการทำงาน

น้อยกว่า 8 ปี 55 (55.00)

ตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป 45 (45.00)

(Mean = 8.29 , SD = 0.60 , Min = 1 , Max = 25)

---

8. การสูบบุหรี่

ไม่เคยสูบบุหรี่ 29 (29.00)
 เคยสูบแต่เลิกแล้ว 19 (48.00)
 เคยสูบและปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ 52 (52.00)

---

9. การดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์

ไม่เคยดื่ม 24 (24.00)
 เคยดื่มแต่เลิกแล้ว 23 (23.00)
 เคยดื่มและปัจจุบันยังดื่มอยู่ 53 (53.00)

---

10. การดื่มเครื่องดื่ม

ชูกำลัง

ไม่เคยดื่ม 18 (18.00)
 เคยดื่มแต่เลิกแล้ว 10 (10.00)
 เคยดื่มและปัจจุบันยังดื่มอยู่ 72 (72.00)

---

11. การออกกำลังกาย

ไม่มีการออกกำลังกาย 23 (23.00)
 มีการออกกำลังกาย 77 (77.00)

---

12. ระยะเวลาในการทำงาน

เฉลี่ยต่อวัน

น้อยกว่า 8 ชั่วโมง 61 (61.00)
 มากกว่า 8 ชั่วโมง 39 (39.00)

---

13. น้ำหนักของถังขยะ

น้อยกว่า 60 กิโลกรัม 37 (37.00)
 มากกว่า 60 กิโลกรัม 63 (63.00)

---

14. ความสูงระดับการยกถัง			
ขยะ	ต่ำกว่าเอว	12	(12.00)
	ระดับเอว	55	(55.00)
	สูงกว่าระดับเอวถึงหน้าอก	31	(31.00)
	ตั้งแต่ระดับไหล่ขึ้นไป	2	(2.00)
15. นโยบายความปลอดภัย			
	ไม่มีนโยบายความปลอดภัย	24	(24.00)
	มีนโยบายความปลอดภัย	76	(76.00)
16. การแจกอุปกรณ์ป้องกัน			
อันตรายส่วนบุคคล	ไม่มีการแจกอุปกรณ์ป้องกัน	9	(9.00)
	อันตรายส่วนบุคคล		
	มีการแจกอุปกรณ์ป้องกันอันตราย	91	(91.00)
	ส่วนบุคคล		
17. การตรวจสอบสุขภาพ			
ประจำปี	ไม่ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	46	(46.00)
	ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	54	(54.00)
18. โรคประจำตัว			
	ไม่มีโรคประจำตัว	79	(79.00)
	มีโรคประจำตัว	21	(21.00)

2. การศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานเก็บขนขยะ ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ระดับการศึกษา สถานภาพการจ้างงาน อายุการทำงาน โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง การออกกำลังกาย ระยะเวลาในการทำงานเฉลี่ยต่อวัน (ชั่วโมง/วัน) น้ำหนักของถังขยะ ระดับความสูงของระดับการยกถังขยะ ท่าทางที่ใช้ยกถังขยะ นโยบายความปลอดภัยของ

หน่วยงาน การแจกอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจากหน่วยงาน การตรวจสุขภาพประจำปีจากหน่วยงาน การประสบอุบัติเหตุขณะทำงาน ระดับความรุนแรงของอุบัติเหตุที่เคยได้รับ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เป็นคำถามแบบปลายปิด(Close-ended Question) มี 43 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบ (Dichotomous Question)โดยให้เลือกคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ที่ถูกต้องที่สุด โดยคำตอบที่ถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนนคะแนนเฉลี่ยที่ได้ มาจัดระดับความสำคัญเป็น 3 ระดับคือ ระดับสูง (33.98-43.00 คะแนน) ระดับปานกลาง (25.38-33.97 คะแนน) ระดับต่ำ (0.00-25.37 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน การตอบคำถามแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คะแนนเฉลี่ยที่ได้ มาจัดระดับความสำคัญเป็น 3 ระดับคือ ระดับดี (3.67-5.00) ระดับปานกลาง (2.34-3.66) ระดับต่ำ (1.00-2.33)

นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Objective Congruence : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำไปทดสอบ (Try Out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสถิติ KR-20 แบบสอบถามส่วนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น 0.773 และแบบสอบถามส่วนที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น 0.808

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากร ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มชูกำลังของพนักงานเก็บขนขยะ ส่วนที่ 2 ความรู้ด้านการป้องกันอันตรายของพนักงานเก็บขนขยะ และข้อมูลส่วนที่ 3 พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะ

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ และการทดสอบความสัมพันธ์ของระดับความรู้ด้านความปลอดภัยกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ โดยใช้สถิติ Chi-square

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า พนักงานเก็บขนขยะส่วนใหญ่มีความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือมีคะแนนอยู่ในระดับระดับดี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ทั้งนี้จากการศึกษาในแบบสอบถามพบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีระดับความรู้ในด้านการเก็บขนขยะ การป้องกันอันตรายตนเอง และความรู้ด้านการ

ปฏิบัติงาน ทำให้เห็นว่าพนักงานเก็บขยะมีความรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดีโดยไม่เป็นไปตามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ

ระดับ	ช่วงคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดี	(33.98-43.00 คะแนน)	43	(43.0)
ปานกลาง	(25.38-33.97 คะแนน)	50	(50.0)
ต่ำ	(0.00-25.37 คะแนน)	7	(7.0)
รวม		100	(100.0)

SD = 5.15 , Min = 21 , Max = 43

x ของระดับความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะทั้งหมด = 32.18 อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่าพนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่มีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับดี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 รองลงมาคือมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่มีอายุการทำงานเฉลี่ยมากกว่า 8 ปี ทำให้มีพฤติกรรมในด้านความปลอดภัยจากการทำงานอยู่ในระดับดี จำนวน 46 คน ร้อยละ 46.00 คือสามารถปฏิบัติงานตามกฎความปลอดภัยในการทำงาน เช่น สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงาน ทำความสะอาดอุปกรณ์การทำงานทุกครั้งหลังปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ส่วนพนักงานเก็บขยะที่มีอายุการทำงานเฉลี่ยน้อยกว่า 8 ปีที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และมีพฤติกรรมที่อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 มาจากพฤติกรรมส่วนตัวของพนักงานที่ละเลยหรือไม่ใส่ใจความปลอดภัยในการทำงาน โดยเป็นไปตามกับสมมติฐานที่ตั้ง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ

ระดับ	ช่วงค่าเฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดี	(3.67 - 5.00)	81	(81.0)
ปานกลาง	(2.34 - 3.66)	18	(18.0)
ต่ำ	(1.00 - 2.33)	1	(1.0)

รวม

100

(100.0)

SD = 11.24 , Min = 45 , Max = 124

x ของระดับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะทั้งหมด = 3.99 อยู่ใน
ระดับดี

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า พนักงานเก็บขยะในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สถานภาพการจ้างงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว มีอายุการทำงานน้อยกว่า 8 ปี ไม่มีโรคประจำตัว การสูบบุหรี่ส่วนใหญ่เคยสูบแล้วปัจจุบันยังสูบบุหรี่ และเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วปัจจุบันยังดื่มอยู่ ส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มชูกำลังและปัจจุบันยังดื่มอยู่ ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุขณะทำงาน พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.00 มีระดับความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ระดับดี ร้อยละ 43 และความรู้ด้านความปลอดภัยระดับต่ำ ร้อยละ 7 ส่วนระดับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.00อยู่ในระดับดี พฤติกรรมระดับปานกลางร้อยละ 18 และระดับต่ำร้อยละ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยได้แก่ อายุ พนักงานเก็บขยะที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี (p-value < 0.041) ทั้งนี้เพราะอายุที่มากขึ้นของพนักงานทำให้มีการเรียนรู้อันตรายที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ณปภัช สัมปตตะวานิช (2562) พบว่า อายุพนักงานแผนกผลิตบริษัทไพลิน เลเซอร์ เมทิลจำกัด ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ในทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานภาพการจ้างงาน พนักงานเก็บขยะที่มีสถานภาพการจ้างงานเป็นลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับ (p-value < 0.009) ทั้งนี้เนื่องจากลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวมีโอกาสในการได้รับการอบรมและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยมากกว่าพนักงานเก็บขยะที่เป็นลูกจ้างตามภารกิจซึ่งเมื่อไม่มีงานก็ไม่ได้รับการจ้าง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยได้แก่ เพศ อายุการทำงาน โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง การประสบอุบัติเหตุขณะทำงาน ระดับความรุนแรงที่ได้รับอุบัติเหตุ ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัช เหลืองวุธธา (2560) พบว่า เพศ อายุระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการฝึกอบรม และประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุของพนักงาน บริษัท คอทโก้เมทอลเวอร์คส์ จำกัด จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยต่อหน่วยงาน คือ ต้องจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีพนักงานตามความเสี่ยง ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่พนักงานเรื่องโรคร้ายจากการเก็บขยะ และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับท่าทางการทำงานที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าในแต่ละหน่วยงานขาดการจัดอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานและการตรวจสุขภาพประจำปีตามความเสี่ยงของพนักงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ดร. พรพิมล เขวงศักดิ์โสภาคย์ เป็นอย่างสูงในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ในคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ที่ได้ให้คำปรึกษาร่วมและช่วยเหลือ ในการตรวจสอบแก้ไข และขอขอบพระคุณพนักงานเก็บขนขยะทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณทางองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการที่ได้ให้ข้อมูลในการทำวิจัยในการทำวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. นพรัตน์ เทียงคำดี.(2556) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย,คณะพยาบาลศาสตร์,มหาวิทยาลัยบูรพา.
2. นาดยา ประสานสงฆ์.(2559) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนมูลฝอย สำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
3. สมจิรา อูสาหวงค์.(2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานจัดเก็บขยะ อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิตนิติ,คณะศิลปศาสตร์,มหาวิทยาลัยเอริก พ.ศ.2559.
4. จิตาร์ตน์ พูลเอม.(2560) พฤติกรรมในการจัดการขยะครัวเรือนบ้านห้วยหมากหนูน ตำบลท่าผาป่าอำเภอมะลุน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต, สาขาวิชาบัณฑิตอาสาสมัคร,วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ป๋วย อึ๊งภากรณ์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2560 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
5. วิภาดา และคณะ.(2560) การปวดหลังของพนักงานเก็บขนขยะเทศบาลนครพิษณุโลกตำบลในเมืองจังหวัดพิษณุโลก. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์,คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 22 ธันวาคม 2560.
6. วิภาณี อุชุปัจ.(2561) ความรู้ พฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชนและคุณภาพการบริการในการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วน หนึ่งของการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต,สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2561